

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.за Црну Гору број 10 пара
за Стране Земље број 20 паралист излази
УТОРНИКОМ и ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Vjesnik“ Cetinje (Monténégro)

Рукописе ваља слати Уредништву „Вјесника“
а ПРЕПЛАТУ и ОГЛАСЕ Администрацији
Огласи се наплаћују по погодби**Његовом Величанству
ПЕТРУ I. КРАЉУ СРБИЈЕ.**

Честитам Вам Вашу славу, светог Андрију. Честитам из свега срца и Вашу бојну славу, Ваше лично јунаштво, о којем сам увијек био освједочен. Честитам дивљења достојне успјехе Ваше храбре војске. Честитам свој Србији, данас славом покривеној.

НИКОЛА.

**Врховном команданту српске војске
Њ. Кр. Височанству Насљеднику
АЛЕКСАНДРУ.**

Моја војска, сва Црна Гора и Ја, усхићени смо новом сјајном побједом српског оружја код Биограда, протјеривањем заједничког нам непријатеља из њега и побједоносним уласком Твоје војске у пријестоницу Србије. Дан, у који је Биоград опет повраћен у српска њедра уз катастрофални пораз за нашег непријатеља, један је од најрадоснијих у Мојем животу. Слава Богу, који нам досуди ову велику срећу! Слава српским витезовима!

Прерадостан честитам Теби и Твојој војсци овај успјех, који до триумфа уздиже српско име.

НИКОЛА.

Г. Генералу БОЖУ ЈАНКОВИЋУ,
шефу штаба Врховне Команде
црногорске војске.

Прерадостан сам за повраћени Биоград. Слава Богу, слава свијетлом оружју српском; слава краљу, слава народу!

Весео грлим Те и у Теби све редове и витезове српске. Живио ми Генерале!

НИКОЛА.

**Предејднику Министарског Савјета
Министру Спољних Послова
Господину НИКОЛИ ПАШИЋУ**

НИШ.

Одајући хвалу Богу за велике побједи српског оружја над непријатељем, одајемо хвалу и признање храброј и необједимој српској војсци на јуначком држању и несравненом пожртвовању.

Наш дични Биоград никада није био драг нашој души као сада, када га је витешка српска војска јуначким полетом отела из варварских чељусту. Слава поинулим српским витезовима, живјела необједима српска војска! Вама и Вашим друговима у име своје и својих другова братски честитам величанствене успјехе.

Заступник Предејдника Мин. Савјета
Мин. Р. ПОПОВИЋ.**Господину Р. ПОПОВИЋУ**
Заступнику Министра Предејдника
ЦЕТИЊЕ

Моји другови и ја захваљујемо Вама и Вашим друговима на братским ријечима хвале и честитања за велика дјела, која је послиједњих дана српска војска извршила. Ми се надамо, Божјом помоћу, да наше удружене војске очекују нове побједи у Босни.

ПАШИЋ.

Цетиње, 4. децембра.

Веселе због „побједоносног“ уласа војске Апостолског Величанства у Биоград претворило се, преко ноћи, у црну жалост. Још се тако рећи не претулише свјежице у лампонима бечке и пештанске илуминације поводом тобожњег пада Србијине пријестонице, а зла коб, тај нераздвајни друг Хабзбуршке Монархије, рашири крила над њеном војском на јужном бојишту. Задовољно трљање руку мјеродавних у Бечу и њихова страсна жеља, да што прије староме Ћесару јаве вијест, да му је „злочиначка“ Србија под ногама, изврнуше се у изненађење и жалост. Она, како би је назвала браћа Хрвати, пештанска и бечка јеврејско-швапска новинарска гамад, која је цијелом свијету пробрила уши таламбасима о паду Биограда, о покорену Србије, о пропасти српскога народа и његових краљевина, сад треба да пролије сузе на ријекама својег Вавилона. Лијепо бијаше, али кратко трајно бијаше! Пораз и срамота аустријске војске у Србији створише нову пословицу ироније и подругивања: кратко бијаше као аустријска слава у Биограду!

Кад је српска војска напустила Биоград, кад је слабе духове због њенога одступања захватила стурпања, ми смо прије неки дан, на овоме истом мјесту, нарочито, са тврдом вјером нагласили, да ће аустријска војска убрзо у Србији бити покривена новим поразима и срамотама. Нијесмо дуго очекивали тај за нас Србе, све Словене и наше савезнике радосни дан. Само неких десет дана на биоградском граду, на сливу српских ријека Саве и Дунава, лепршао је црно-жути барјак Хабзбурговаца, — то знамење поробљавања слободних балканских народа. Клица пораза, коју је Ћесарова војска донијела у Србију са собом, из својих државних средишта, из својега система, духа у ђуди, развила се елементарном снагом и донијела је аустро-угарској монархији буру зорења и слома. Код Биограда и на бојним пољима од Ваљева до Дрине није сатрвена самоједна велика армија једне Велике Силе, већ је срушена и сва она трула и подривена зграда неправде, насиља, циничних изругивања човјечанских права, гажења слободе и части малих; зграда лажи и обмана, уображене величине и свакојаким лудости, што је све нашло своју праву слику и прилику у хабзбуршкој владавини. Ново доба, оличено у младој и свјесној српској крви, у племенитој српској души и витешком српском срцу, побиједило је аустријски назадак сједињен са насиљем и обманом

Велика је радост свијех Срба гдје их год има због тога што је Биоград тако брзо, тако славно и сјајно очишћен од црно-жуте вој-

ске. У томе херојскоме чину, достојном благослова и дивљења од стране Историје Свијета, изразито је исказана велика мисао ослобођења, која као вихор односи са собом у огањ, страшнога рата, у море крви и поклања стотине хиљада Руса, Срба, Француза, Енглеза и Белгијанаца. Српски народ представљен у својим витешким легијонима из Србије и Црне Горе, приноси остварењу те мисли све што има. На Суду Цивилизованих Народа он ће имати чиме да се похвали и маће на што да се позове у одбрани својих права. Поред Цера, Крупња, Грахова, Фоче и Вишеграда, ставио је сада и најјачи и веома опипљиви аргуменат са Ваљева и Биограда. Страшан, крвав, гробовима и костурима окићен аргуменат, али њега, изгледа, Земаљски Богови, и најбоље разумију, и највише респектују.

Слава вама, витезови српски, који на Биоградскоме Граду опет тако брзо пободосте Српску Државну Заставу!

Врховна команда саопштава:

Јутрос (2. децембра) српске су трупе ушле побједоносно у Биоград. На тај начин на српском земљишту нема ниједног непријатељског војника.

1) 3. децембра прошао је без икаквих промјена.

2) На српском ратишту 1. децембра по заузећу Кошићских пољева продужено је наступање ка Биограду и то: једна војска наступала је Смедеревским друмом ка Биограду; једна армија Крагујевачким друмом преко Авале ка Биограду, а једна војска Обреновачким друмом преко Кошутњака ка Биограду. На свима овим правцима српска војска наишла је на огорчени отпор од стране непријатеља, а нарочито се је очајна борба развила на Торлаку, Бановом брду и Лаудоновом шанцу. Овдје је с једне и друге стране било силних и очајних јуриша, у којима су с обје стране биле огромне жртве, али на крају крајева непријатељ је био савладан неодољивим јуришима српске пјешадије и њеним бомбашким одјелима. Тако су заузећи положеја Торлак и Ерино брдо у непосредној близини Биограда. Овим је била судбина Биограда у главном ријешена, само је требало освојити још Баново брдо, које је непријатељ бранио са нарочитом енергијом, да обезбједи на Сави своје мостове и пребацивање преко ових у Сријем. Али, послије силних јуриша српских трупа непријатељ је постепено, а под заштитом ноћи, напустио и Баново брдо и пребачен је савим из Србије. За робљеници и пали избројени су само до 1. децембра, а они износе: 250 официра, 37.560 војника, 146 топова, 66 митраљеза, 337 топовских кара, 1500 кола, 1460 коња, 20 коњских њекарница, 4 касе, 3 музике, 55 коњских кујни, 4 заставе и мноштво пушака, аутомобила, ионирског алата и осталог ратног материјала.

Овдашњи Царско-Руски Војни Агент г. генерал Н. Потапов, примио је ова службена саопштења:

Петроград, 2. децембра у 2.35 по подне. — У Млавском правцу наше се операције и даље развијају успјешно.

На лијевој обали Висле, знатне њемачке снаге продужавају концентрацију у рејону недалеко од Висле. Код Илова је опажено, да су на наш фронт приспјеле опет нове трупе њемачке.

У јутро 1. децембра, између Ловича и Висле, на лијевој обали ријеке Бзури започео је особито улопоран бој, у коме је наша војска помакла се у неколико напрјед.

Са јаким напором водила се је борба и на осталим дјеловима цијелога фронта. Примјећено је да је непријатељ знатно ослабљен између Ченстохова и Кракова: војска непријатељска, која се овдје налази, завршила је пребацивање трупа жељезницом до карпатских пријелаза.

У западној Галицији бојеви се настављају и развијају.

Петроград, 3. децембра у 2.30 по подне. У Млавском правцу непријатељ је одбачен према граници.

На лијевој обали Висле продужени су и 2. децембра упорни нападаји Нијемаца од Кернозја пут Сохочева. Нападаји су трајали цио дан. Наша војска, која је била принуђена да одбија те нападаје на неповољном терену, у вече је у неколико одступила. На осталим дјеловима наша је војска извела контра-нападе против непријатеља, спречавајући га да се примакне и пребаци војску у рејон главне борбе.

Пошто смо унапријед предузели неке маневре, задржали смо аустријско напредовање с ону страну Карпата.

На осталим фронтovima није било знатнијих промјена.

На кавкаском фронту није дошло до значајнијих сукоба у току 30. новембра.

Дневник

Вечера у дворцу. Поводом о својења Биограда од стране српских трупа, Његово Краљевско Височанство Престолонаследник дао је вечеру на коју су били позвани: српски министар на Цетињу са Госпођом и са персоналом Посланства, и г. Генерал Божа Јанковић са свима официрима српске Војне Мисије.

Честитали побједу. Њихова Кр. Височанства Књаз Насљедник и Књагиња лично су извољели изјавити честитања посланику Србије г. д-р Гавриловићу и г. генералу Божи Јанковићу.

Из Никшића. Радосна вијест о уласку српске војске у Биоград и о катастрофи аустријске војске у Србији овдје је створила неописано одушевљење. Њ. Величанство Краљ, којем је лице сијало од одушевљења и заноса, изишао је јуче прије подне пред Двор и сам је народу и војсци саопштио прве телеграфске вијести. Сви присутни бурно клицаху, а Господар се прекстио и очи пуне захвалности управо пут неба, давши израза својој великој радости у усклицима: „Слава српском оружју! Хвала српским витезовима!“

Јуче је у овдашњој саборној цркви одслужено свечано благода-

рење, на којем је присуствовао Краљ са министрима г. г. Пламенцем, Вулетићем и Церовићем и својим штабом. Величанствена никшићска саборна црква бијаше пуна народа. Синоћ је варош била осветљена, тако исто и главике околних брда. На Требјеси сијаху у пламенитим писменима ријечи: „Живјели Краљ Никола и Краљ Петар!“ Сви прозори Краљева Двора блистаху у сјају безбројних свијећа. У вароши је цијело вече трајало народно весеље.

Одушевљење на Цетињу. Вијест о заузећу Биограда пронијела се кроз варош у понедељак у вече око 10 сати. Цетиње је оживјело: дигло се све на ноге и пошло на аборна мјеста, тражећи их инстинктивно, срдечно, занесено. Пролазник је пролазника поздрављао, стезао му руку, грлио га, љубио га. Још се није знао за мањаш српске побједе. Свима је била заједничка само једна радост: Биоград је српски — непријатељ је најурен.

Киша је лијевала, вјетар је био несносан и — кафане су се напуниле. Пјесми, весељу, клицању није било краја. Раздрагано и одушевљено грађанство кренуло је пред Краљев Двор и Српско посланство пјевајући химне. У главној улици срили су манифестанти г. генерала Божа Јанковића и бурно га акламирали, на што је господин генерал узвратио дирљивим говором, завршујући га ријечима: „Живио Краљ Никола, живјела црногорска војска.“ Тај су говор поздравили присутни бурним клицањем и испратили уз одушевљене поклике г. генерала до његова стана. По повратку манифестанти су ушли у велику салу кафане „Европе“ и продужили весеље. Заступник Министра Војног, г. Ристо Поповић ступио је у круг одушевљеног грађанства и подигао уз живе поклике здравицу храброј српској војсци и српском Биограду.

Сјутра дан је освануло Цетиње окићено барјацима. Чекао се званичан извјештај о заузећу Београда. Тутањ топова с Орлова Крша и Табје навијестио је народу око 4 сата триумф српског оружја — величанствену побједу над непријатељем, који је сломљен и пребачен далеко од српских граница. У трен ока сва је варош била на ногама. Уз патриотске пјесме огромна је поворка кренула покрај Двора и Српског посланства, с клицањем, и стигла пред Врховну Команду, гдје је г. генерал Јанковић у подужем дивном говору захвалио манифестантима. Коло пред Врховном Командом, овације пред Двором и посланствима наших савезника завршише спонтану радост наше пријестонице.

Дубоко у ноћ разлијегала се пјесма кроз варош, одјекивали су узвици — није било срца, које не би пливало у радости и светом заносу. Кишна поноћ и умор свели су на очи сан сретноме Цетињу, али само за кратко вријеме, јер оно сјутра треба да падне на кољена и да у топлој молитви захвали под сводовима Црнојевића Манастира Богу и светим заштитницима српскога народа.

Благодарење. Јучер у 11 сати прије подне одржано је свечано Благодарене у овдашњој манастирској цркви, а у поводу великих српских побједа. Благодарене, на коме је чинодјејствовао уз асистенцију више свештеника г. Митрополит Митрофан, присуствовао је Њ. Кр. Височанство Кијаз Насљедник, чланови Краљевске Владе господи министри Ристо Поповић и Љубо Бакић, г. генерал Божа Јанковић, с официрима Врховне Команде, дипломатски кор, официри францу-

ског детаשמана, наши официри, чиновништво свих надлештава, многобројно грађанство и ђаци цетињских школа. По свршеном благодарењу, на изласку из манастира, поздравлио је сакупљени народ бурним усклицима Кијаз Насљедника и похитао да са својим честиткама обаспе официре српске Војне Мисије. Свакоме је на лицу сијала срећа. Одушевљење и сретна радост прекршили су све друштвене разлике: г. генерал Божа Јанковић морао је стати у близини Врховне Команде и примати топле честитке. По том су представници наших власти и грађанства улазили у Врховну Команду поздрављајући и честитајући велико српско славље. Том приликом дошло је до срдчних здравица, послје чега су гости кренули у Српско Посланство да и г. д-ру Гавриловићу изјаве радост, срећу и честитке друге српске пријестонице — нашег драгог Цетиња. И тога дана народно је весеље владало у вароши, окићеној српским барјацима и црногорским крсташима, а са Орловог Крша блистаху до касне ноћи свијетла и луче, док се из даљине, од которских страна, разлијегаше потмула грмљавина.

Осветљење и салве. 2. децембра испален је са свих наших позиција 21 топ у част српске побједе, а јучер је Цетиње, с околним главницама, било свечано осветљено.

ТЕЛЕГРАМИ

Ниш, 2. децембра. Њ. В. Краљ, Њ. Височанство Престолонаследник Александар и принц Ђорђе ушли су данас на челу победоносне војске у Биоград. Одмах затим одслужена је служба божја у цркви у славу заузимања наше пријестонице. У овом тренутку нема више ни једнога аустројског војника на српском земљишту. Детаље о заузимању Биограда и о бомбама које су појене, објавиће се доцније.

Ниш, 2. децембра. Председник Народне Скупштине, г. Андра Николић, управо је у име народног представништва Њ. В. Краљу овај телеграм: Њ. В. Краљу Петру I. Београд. — Народна Скупштина, чувши радостан глас, да сте са својим витешким синовима Њ. Кр. Височанством Престолонаследником Александром, Врховним Командатом, и Њ. Кр. Височанством Краљевићем Ђорђем на челу своје храбре војске ушли победоносно у наш лични Београд, хита да у овом историјском моменту изјави своје дивљење и признање Вашем Величанству, јуначком представнику Дома Карађорђевића, и свој херојској, непобједној српској војсци. — Председник Народне Скупштине, А. Николић.

Крагујевац, 2. децембра. У току 30. децембра на сјеверо-западном фронту наше трупе гонећи снажно непријатеља очистиле су целокупну територију између Дрине и Саве и заузеле Шабац и Лозницу. На правцу Младеновац—Биоград наше су трупе продужиле енергично и узастопно гоњење непријатеља, и ако се овај упорно бранио, нарочито је упоран отпор непријатељ давао на свом десном крилу као и на лијевом његовом крилу, на локајима Крајкова Бара и Ковина, но наше су трупе извршиле неколико јуриша и бомбама истјеривале непријатеља из редова. Непријатељ је претрпио овдје силне губитке и на локајима код Ковине заробљено је батаљон по војника. На његовом десном крилу наше су трупе сломиле непријатељски отпор једним снажним налетом и посјеле локаје, нарочито код Петровог Грба, небројним непријатељским ље-

шевима. Гонећи непријатеља наше су се трупе јако приближиле Биограду. На осталим дјеловима фронта није се десило значајније. У току 30. новембра на цијелом фронту заробљено је и заплијењено поред оног батаљона и по, који је заробљен код Ковине, још 17 официра 2.450 војника, 5 пољских топова, 4 хаубице, 6 митраљеза и неколико цијелих митраљешких одјељења, 2 лафета, 92 кара, 3 чамца, мноштво кола, коња, пекарница и осталог материјала.

Лондон, 30. нов. У мноштву турских и арапских писама, заплијењених у Каиру, налази се и једно писмо упућено једном Арапину који је био посредник између Порте и Арапских вођа. Ово писмо које је писано неколико дана пред рат, јасно показује луде амбиције Младотурака, у њему се каже да су извјесни отомански великодостојници за то да се одмах објави рат Грчкој, јер ће Румунија остати неутрална, а Бугарска ће интервенирати. (Рајтер).

Лондон, 1. децембра. Енглески адмиралитет јавља да је Енглеска подморска лађа В 11 јуче ушла у Дарданеле. И ако је на овом мјесту струја опасна, она је прошла испод пет редова мина и погодила је из торпеда оклопачу „Месудије“ која је чувала постављене мине. Подморска лађа, ма да је била изложена артиљеријској ватри, и ма да су је торпиљери гонили, ипак се вратила неповријеђена, и ако је остала у једном моменту више од 9 часова испод воде. Кад су пошљедњи пут посматрали „Месудије“, она је тонула својим задњим дијелом.

Петроград, 1. децембра. Председник Француске Републике, г. Поенкаре, посетио је варош Реис и захвалио председнику и представницима општине за храброст и за брину око свакодневно бомбардоване вароши. Затим је прегледао катедралу коју су оштетили непријатељски метци. (Вјестник.)

Париз, 1. децембра. „Le Temps“ пише: Србија је дала нови доказ да је земља јунака, која ће да клопе као ни Белгија. Читав свијет јој се диви. (Вјестник.)

Лондон, 1. децем. „Daily Chronicle“ доноси ове појединости о борбама код Ипра 27. новембра: Нијемци су концентрисали на савезничке положаје ватру из 200 топова и за шест сати избацили више од 2000 метака. Иза тога су извели један низ најочајнијих напада, али без успјеха. Њемачки љешевци сачињавају велике гомиле пред савезничким шанчевима. Пошто су Нијемци примили појачања, напали су поново француске положаје и приморали Французе да се повуку у другу линију. Ноћу су опет Французи добили појачања и опет од непријатеља изгубљено земљиште. (Вјестник.)

Вашингтон, 1. децембра. У своје годишњем извјештају државни секретар за морину саопштава, да се граде 2 дреднота, 6 контраторпиљера и најмање 8 подводних лађа, од којих је једна већег типа и једна топовњаца.

Атина, 2. децембра. Атинска агенција јавља, да је бугарска влада усвојила предлог Грчке о образовању мјешовитих комисија, састављених из официра, које ће провести истрагу поводом сукоба на грчко-бугарској граници.

Петроград, 2. децембра. Царица Александра отпутовала је са кћерима принцезама Олгом и Татијом у Москву, гдје ће се задржати краће вријеме прегледајући болнице. (Вјестник.)

Париз, 2. децембра. Агенција Хавасова јавља да су Французи

извршили у Белгији неколико нападаја и напредовали дуж канала Ипра и западно од Холебека. Француске трупе одбиле су више жестоких противнапада. Јуче је њемачка артиљерија бомбардовала станицу у Комерсију из велике даљине. Штета је незнатна. У Алсасу је сузбијена њемачка офанзива. (Вјестник.)

Тифлис, 2. дец. Царски заступник, врховни командант кавкаске војске, примио је овај телеграм од Цара из Карса: „Провео сам један незабораван дан међу најхрабријим представницима јуначких кавкаских трупа, и био сам срећан да им лично раздијелим крстове св. Ђорђа на граници, удаљеној десетину врста од борбене линије. Са таквим трупама, помоћу Бога, сигуран сам у побједу. Никола.“ Цар је отпутовао са фронта кавкаске војске 2. децембра.

Петроград, 2. децембра. У четвртак послје подне „Гебен“ са торпедњачом Беркисатвет покушао је да бомбардује Батум, али се брзо повукао кад су утврђења отворила ватру. „Гебен“ је опалио само 15 метака. Штета је незнатна. (Вјестник.)

Рим, 2. децем. Министар Спољних Послова изјавио је у Скупштини да је Италија тражила егземпларну задовољштину за инцидент у Ходећи. Отоманска је влада одговорила да су комуникације између Цариграда и Ходеце прекинуте. Министар је поново телеграфисао, тражећи да се одмах даде задовољштина.

Париз, 2. децембра. Један нападај њемачке пјешадије сјеверо-источно од Ипра потпуно је пронао. У околини Ене било је бомбардовање шанчева с једне и друге стране. У Аргони су Французи задобили терена. У Алсасу и Лорени француске трупе су одбиле противнападаје и понешто напредовале. Један француски авиатичар запалио је један војни воз на станици Пањи. Извјештаји раширени по њемачкој штампи о савезничким губитцима на сјеверном фронту апсолутно су фантастични. (Радиотелеграфски извјештај.)

Петроград, 3. децембра. „Војни Вјестник“ објављује један низ саопштења о посљедњим операцијама на европском фронту. Руска коњица храбро је напала непријатеља 29. нов. и разбила његове заштитнице које су имале велике губитке. На фронту Лович-Илов жестоки њемачки нападаји остали су без успјеха. Непријатељ је имао 29. и 30. нов. великих губитака на југу од Кракова кад је покушао да задржи нашу офанзиву која је само још више утврдила своје положаје. 29. новембра непријатељ је хтио да се знатним силама пробије кроз дукљански пријелаз на Карпатима, али је био сузбијен уз огромне губитке. Наше трупе су послје огорчене борбе заузеле једно мјесто у рејону Мункача. (Вјестник.)

Госп. Димитрије Богојевић

директор Црногорске Банке
неће ове год. примати честитања о својој слави Никољдану, услед фамилијарне жалости. (бр. 56, 1, 2)

